Michalina Lubaszewska

Od rekwizytu do rzeczy – problematyka rzeczowości w teatrze. Na przykładzie twórczości teatralnej Jana Klaty.

Streszczenie

Niniejsza rozprawa przedstawia przeprowadzoną z perspektywy antropologii kultury analizę rzeczowości manifestującej się w teatrze Jana Klaty. Analizy pozwalają dostrzec, iż omawiane przedmioty są zarówno refleksem kultury współczesnej, jak i jej artystycznym przetworzeniem.

Pierwszą część pracy stanowi krótki opis sposobu funkcjonowania rekwizytów w teatrze naturalistycznym. Nakreślenie historycznego kontekstu pozwala stwierdzić, iż przejście od statusu rekwizytów do statusu rzeczy w teatrze współczesnym jest płynne.

Centralną część rozprawy stanowi analiza rzeczy współtworzących poetykę teatru Jana Klaty, przynależących do sfery codzienności oraz popkultury. Reżyser działa jak kolekcjoner i *bricoleur*, który gromadzi i wprowadza do swoich spektakli obiekty zyskujące w toku akcji scenicznej inne niż prymarne znaczenia i funkcje. Przedmioty w spektaklach podlegają mechanizmom semantycznych przekształceń, dzięki czemu stają się częstokroć nośnikami kilku znaczeń naraz. Analizowane w pracy przedmioty zgrupowane zostały w trzech zbiorach, odsyłających do obszarów: duchowości, historiozofii oraz ludyczności.

Rozprawę zamyka opis wybranych rzeczy z perspektywy procesów iluzji i deziluzji. Najważniejszym z tych procesów jest efekt metaforyzacji, polegający na zderzeniu realności formy przedmiotów z teatralnością sposobu ich wykorzystania, który wskazuje na inne, niż pierwotne, znaczenie przedmiotów.

Kraków, 4 września 2017